

Generation What?¹: Jongeren en geweld

Wat de plaats van fysiek geweld in de moderne Westerse samenleving betreft, vallen twee evoluties op. Ten eerste vond in West-Europa **een sterke daling van ernstige geweldscriminaliteit** plaats tussen de 17de eeuw en het midden van de 20ste eeuw (Eisner, 2003). Tussen de jaren 60 en de jaren 90 was er weliswaar een lichte stijging, maar sinds 2000 daalt de geweldscriminaliteit opnieuw in de meeste West-Europese landen (Tonry, 2014). Ten tweede is er de laatste decennia een **sterke toename van de gevoeligheid en de intolerantie voor geweld** (Kivivuori, 2014). Die evolutie past binnen een stijgende aversie voor risico's en risicogedrag in het algemeen (Furedi, 2006). Eenzelfde dubbele beweging zien we terugkomen wanneer het gaat over jongeren en geweld. Enerzijds is er een daling in de geregistreerde (gewelds)criminaliteit bij minderjarigen sinds 2011, anderzijds leeft bij een aanzienlijk deel van de bevolking, waaronder ook de jeugd zelf, de perceptie dat de geweldscriminaliteit steeds toeneemt, en dat daders steeds jonger worden (Put & Pleysier, 2015).

Volgens Spierenburg (2010, p.18) is onze huidige samenleving de omgang met geweld in grote mate ontwend:

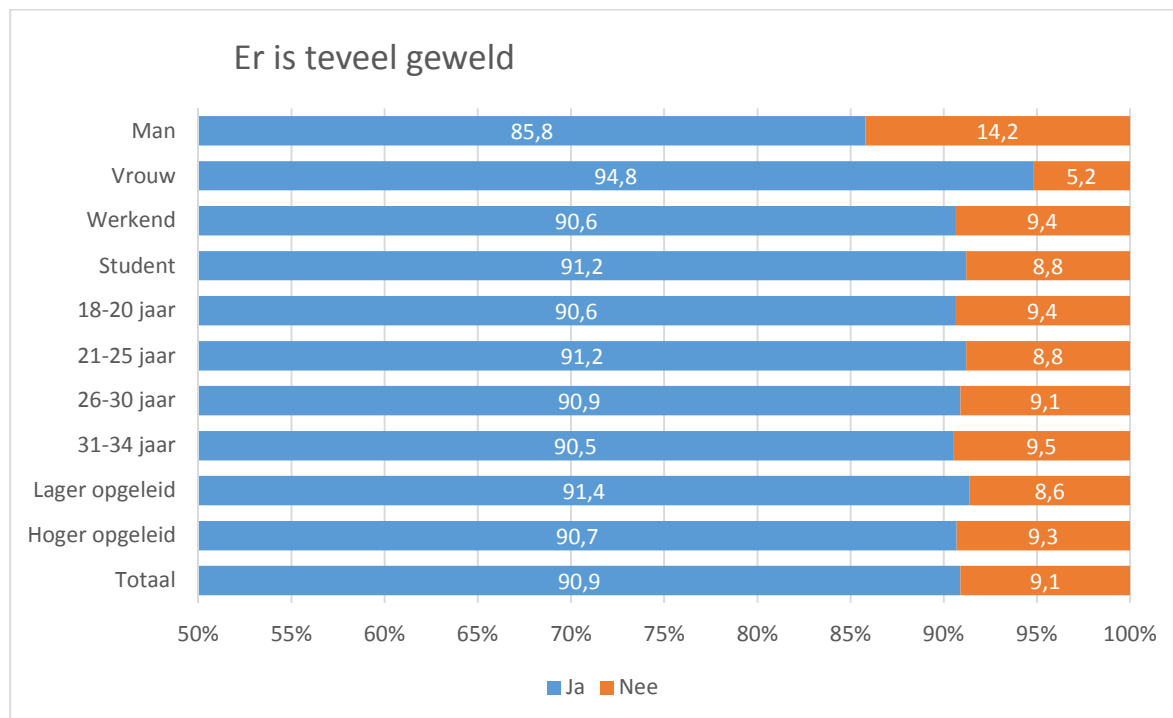
“als mensen een vorm van criminaliteit in hun eigen dagelijks leven regelmatig meemaken, tenderen ze ernaar die te tolereren en er niet bang voor te zijn; naarmate die vorm van criminaliteit verder weg komt te staan van hun dagelijkse ervaring, nemen hun afkeer en angst toe; maar als de reële veiligheid van de meerderheid van de bevolking boven een bepaald punt uit komt, wordt de bezorgdheid om geweld in mindere mate bepaald door het werkelijke niveau en in meerdere mate door media-aandacht en het politiek-maatschappelijk klimaat”.

¹ Generation What – Vlaanderen: Technisch Rapport

http://www.jeugdonderzoeksplatform.be/files/Generation_What_-_Technisch_Rapport.pdf

In het citaat van Spierenburg wordt meteen een belangrijke hypothese naar voor geschoven voor de toegenomen gevoeligheid en intolerantie voor geweld. Ernstig geweld is sterk geconcentreerd in tijd en ruimte, in bepaalde buurten en bij bepaalde bevolkingsgroepen. Hoewel lichtere vormen van geweld (duwen, trekken, plagen) in zekere zin een 'normaal' verschijnsel zijn onder jongeren (zie Fraser et al., 2010) zal de meerderheid zelden tot nooit persoonlijk te maken krijgen met ernstige vormen van geweld. Ter illustratie: in 2013 gaf minder dan 5% van de jongeren uit de 2de en 3de graad van het Vlaams secundair onderwijs aan dat ze het voorbije jaar slachtoffer waren geworden van fysiek geweld (Cops, 2014). **Dit gebrek aan dagelijkse ervaringen met geweld zou volgens Spierenburg zorgen voor een grotere afkeer, maar ook voor een klimaat waarin media-aandacht en het politieke discours een belangrijke (de belangrijkste ?) bron zijn wat betreft de criminaliteitspercepties van de bevolking.** Weinigen zullen betwisten dat er een disproportionele aandacht is voor geweldsincidenten in de media, en dat die gewelddadige incidenten regelmatig opduiken in bepaalde politieke discoursen (vb. over het verlies aan normen en waarden). Recent Vlaams onderzoek toont aan dat mensen die vaker naar het nieuws op TV kijken de ernst en de frequentie van (gewelds)criminaliteit hoger inschatten (Adriaenssen, 2016).

Tegen deze achtergrond hoeft het niet te verbazen dat een meerderheid van de bevroegde 18- Generation What? Jongeren anno 2016 aangeeft dat ze vinden dat er teveel geweld is (zie figuur 1 onderaan). Bovendien blijken er weinig verschillen naargelang leeftijd en opleidingsniveau. Wat wel opvalt is het relatief grote verschil tussen jongens en meisjes. Het percentage jongens dat aangeeft dat er teveel geweld is ligt 10 percentagepunten lager. Ook dit is geen verrassing. Onderzoek toont aan dat jongens over het algemeen een veel tolerantere houding hebben ten opzichte van geweld dan meisjes (e.g. Junger-Tas, et al., 2008). Als verklaring kan o.a. worden verwezen naar traditionele opvattingen over de mannelijke genderrol, waarin geweld wordt gezien als een legitiem middel om zichzelf of zijn eer te verdedigen.

Figuur 1: Houding tegenover geweld bij 18-34 jarige Generation What? jongeren (in %)

Referenties

Adriaenssen, A. (2016). Publieke ernstpercepties van criminaliteit en het verband met televisiegebruik: een kwantitatieve studie bij de Vlaamse bevolking. Onuitgegeven doctoraatsthesis KU Leuven.

Cops, D. (2014). Criminaliteit en onveiligheidsgevoelens doorheen de tijd. Een analyse op basis van 10 jaar JOP-monitor. In *Jongeren in cijfers en letters 3. Bevindingen uit de JOP-monitor 3 en JOP-schoolmonitor 2013*. Bradt L., Pleysier S., Put J., Siongers J., Spruyt B. (eds.) , pp. 68-90

Eisner, M. (2003). Long-term Historical Trends in Violent Crime. In *Crime and Justice. A Review of Research*, ed. M. Tonry, vol. 30, 84–142. Chicago and London: University of Chicago Press.

Fraser, A., Burman, M., Batchelor, S., & McVie, S. (2010). Youth violence in Scotland: Literature review. Edinburgh, Scotland: Scottish Government Social Research.

Furedi, F. (2006). *Culture of Fear Revisited: Risk-Taking and the Morality of Low Expectation*. New York: Continuum.

Junger-Tas, J., Steketee, M., Moll, M. (2008). Achtergronden van jeugddelinquentie en middelengebruik. Utrecht: Verwey-Jonker.

Pleysier, S., Put, J. (2015). Watskeburt?! Criminaliteit door de jeugd van tegenwoordig. In: Pattyn B., d'Hoine P. (Eds.), *Jongeren vandaag en de wereld morgen. Lessen voor de eenentwintigste eeuw*. Leuven: Leuven University Press, 25-46.

Tonry, M. (2014). Why crime rates are falling throughout the Western world. In *Crime and Justice. A Review of Research*, ed. M. Tonry, Vol 43, 1-63. Chicago and London: University of Chicago Press.

Contact:

Arne Deboeck, arne.deboeck@kuleuven.be